

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE)
v/ Jakob Fjellanger
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo
nve@nve.no

Oslo, 01.11.2012

Høringsuttale om Øystese kraftverk i Kvam herad og overføring fra Vossadalsvatnet i Kvam herad til Svartavatnet i Samnanger kommune, Hordaland fylke

Naturvernforbundet vil med dette gi vår uttalelse i denne saken og takker for utsatt høringsfrist. Vi vil vise til utfyllende informasjon og argumenter i høringsuttalelser fra Naturvernforbundet i Hordaland i denne saken, datert 29. november 2010 og 30. oktober 2012.

Naturvernforbundet mener at Øystese kraftverk ikke bør få konsesjon til vannkraftutbygging i Øysteseelva. En eventuell utbygging vil medføre store negative konsekvenser for naturverdiene som befinner seg i og rundt området i elven. En utbygging vil komme i direkte konflikt med Ørredalsfossen, truede vegetasjonstyper som fosse-eng og arter som strandsnipe, fossekall, laks og ørret. I tillegg kommer de konsekvenser det vil få for elven og naturmiljøet etter naturinngrep som bygging av dam, sjakt, trykktunnel, rørgate og utløpstunnel. Derfor mener Naturvernforbundet også at BKK ikke bør få konsesjon på overføring av Vossadalsvatnet i Øystesevassdraget til Svartavatnet i Samnangervassdraget. Områdene er spesielle med villmarkspreget, fuglearter på rødlisten, sterk truet vegetasjonstyper og viktige viltområder.

Vannkraft i Norge

Etter hundre år med kraftutbygging er 60 prosent av det norske vannkraftpotensialet¹ og sju av de ti høyeste fossene bygget ut². Den norske vassdragsnaturen er unik, og Norge har et internasjonalt ansvar for å ta vare på urørte fosser og elver. Vassdragene utgjør kanskje den mest livgivende delen av det norske naturmangfoldet. Naturvernforbundet mener at dette gjør at vi må være restriktive med videre vassdragsutbygging. Elver og bekker har stor variasjon i miljøforhold som temperatur, lys og næringstilgang, noe som gir et stort mangfold av økosystemer og et rikt dyre- og planteliv. Derfor er over 300 sjeldne og truede arter knyttet til elveløp i Norge, hvorav flere er sjeldne på verdensbasis. Vannkraft forringer livet i elva fordi mange naturlige prosesser stoppes eller endres ved kraftverket. Det er spesielt to naturtyper som er sårbare i vannkraftsammenheng: fossesprøytoner og bekkekløfter. Her finnes det ofte sjeldne arter som er avhengige av bestemte forhold for å leve og som for eksempel ikke vil tåle uttørking som følge av mindre vannføring i elva.

¹ <http://www.nve.no/PageFiles/3909/Vannkraftpotensial%202011.pdf?epslanguage=no>

² http://www.regjeringen.no/upload/kilde/oed/bro/2000/0002/ddd/pdfv/110229-kap._2.pdf

Øystese kraftverk

Dette er et uregulert vassdrag i en region hvor det allerede er utbygget fra før. Tidligere har NVE anbefalt å ta dette vassdraget inn i verneplanen på grunn av de store naturkvalitetene, men Olje- og energidepartementet tok Øystesevassdraget ut av verneplanprosessen i 2009.

Langs strekningen mellom det planlagte tunnelpåhugget og dammen er det lite spor etter tekniske inngrep eller menneskelig aktivitet. Deler av elven renner gjennom en dyp bekkekløft. En rekke oseaniske mosearter er godt representert der bergene mottar konstant drev av fuktighet i et stort område nedenfor Ørredalsfossen. En del av moseartene er knyttet til kyststrøk og har behov for høy nedbør for ikke å tørke ut. Dette området er klassifisert som naturtypen fossesprøytsone, og lokaliteten er vurdert som viktig. I konsekvensutredningen står det: «Redusert vannføring i Ørredalsfossen vil kunne få negative konsekvenser for naturtypen og de fuktighetskrevene artene som vokser i fossesprøytsonen».

Vassdragstilknyttede arter som strandsnipe og fosskall er påvist langs nedre del av elven. I konsekvensutredningen står det: «Den foreslåtte minstevannføringen i vinterhalvåret (150 l/s) kan imidlertid være problematisk, spesielt i perioden fra slutten av mars til ut april, når de aktuelle artene normalt begynner å hekke. Lite vann i etableringsfasen kan føre til at den avstår fra hekking.» og ” Mindre vannføring og lavere vannhastighet vil også kunne føre til at utbygde elver fryser letter til, noe som vil kunne påvirke mulighetene for næringssøk om vinteren».

Fitjadalen

BKK sin overføring vil redusere minstevannføringen i vassdraget fra 95% like nedenfor Vossadalsvatnet til 40% ved utløpet i Fitjadalsvatnet. Dette vannet er svært grunt, og redusert vannstand og vanntilsig kan få store konsekvenser for vannkvaliteten, sirkulasjon, fisk, planteliv og tilgroing, og i tillegg kan det oppstå eutrofiering og surstoffmangel. Områdene i Fitjadalsvatnet og Øysteseelvi er definert som viktige viltområder for orrfugl og storfugl, og er i tillegg viktige trekkveier for hjort. Videre er det nedstrøms utløpet i Vossadalsvatnet elvemosevegetasjon som er klassifisert som en sterk truet vegetasjonstype.

Konklusjon

Siden Øystesevassdraget representerer et av de siste større vassdrag med hele spennvidden fra fjord til fjell, og har store verdier i form av sjeldne og truede arter og naturtyper, går Naturvernforbundet mot begge konsesjonssøknadene og utbyggingene. Slike vassdrag representerer store naturverdier, og vil bli enda viktigere i årene framover når en rekke arter må flytte sitt utbredelsesområde som følge av et endret klima. Naturvernforbundet mener at naturmangfoldlovens bestemmelser om bevaring av arter og naturtyper, og om samla belastning tilsier at dette vassdraget ikke bør bygges ut.

Med vennlig hilsen

Lene Liebe Delsett (sign.)
Fagrådgiver
Naturvernforbundet